

2. Левченко О.Г. та ін. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник. Київ: Каравела, 2021. 268 с.

3. Варивода К.С., Горденко С.І. Цивільний захист : підручник. Переяслав (Київ. обл.) : Домбровська Я.М., 2020. 596 с.

4. Теплоухов Б.П. Зброя масового ураження та захист від неї. Навчальний посібник. Київ : Вид. дім "СКІФ", 2023. 101 с.

5. SIPRI Yearbook 2022. Armaments, Disarmament and International Security / Stockholm International Peace Research Institute. Oxford University Press, USA, 2022. 663 p.

6. The Military Balance 2022. The Annual Assessment of the Global Military Capabilities and Defence Economics / International Institute for Strategic Studies. Routledge, Taylor & Francis Group. UK, 2022. 536 p.

7. The World Hybrid War: Ukrainian Forefront: monograph abridged and translated from ukrainian / Volodymyr Horbulin. Kharkiv: Folio, 2018. 158 p.

REFERENCES

1. Sokurenko, V.V. (2021) Bezpeka zhyttiediialnosti ta okhrona pratsi: pidruchnyk [Safety and labor protection: a textbook]. Kharkiv. [in Ukrainian].

2. Levchenko, O.G. (2021) Bezpeka zhytt'ediyal'nosti ta cyvil'nyj zahyst : pidruchnyk [Safety and civil protection: a textbook]. Kyiv. [in Ukrainian].

3. Varyvoda, K.S., Gordenko, S.I. (2020) Tsyvilnyi zakhyst : pidruchnyk [Civil protection: a textbook]. Pereyaslav. [in Ukrainian].

4. Teplouhov, B.P. (2023) Zbroia masovoho urazhennia ta zakhyst vid nei: Navchalnyi posibnyk [Weapons of mass destruction and protection against them: Tutorial]. Kyiv. [in Ukrainian].

5. SIPRI Yearbook 2022. Armaments, Disarmament and International Security / Stockholm International Peace Research Institute. Oxford University Press, USA, 2022. 663 p. [in Ukrainian].

6. The Military Balance 2022. The Annual Assessment of the Global Military Capabilities and Defence Economics / International Institute for Strategic Studies.

Routledge, Taylor & Francis Group. UK, 2022. 536 p. [in Ukrainian].

7. Horbulin, Volodymyr. (2018) The World Hybrid War: Ukrainian Forefront: monograph abridged and translated from ukrainian. Kharkiv: Folio. 158 p. [in Ukrainian].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ТКАЧУК Андрій Іванович – кандидат технічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: теорія та методика навчання (викладання цивільного захисту, безпеки життєдіяльності та охорони праці).

ПУЛЯК Ольга Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: підготовка майбутніх учителів технологій та педагогів професійної освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ТКАЧУК Andriy Ivanovych – PhD (Technical Sciences), Associate Professor of the Department of Technological and Professional Education, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Scientific interests: the theory and methodology of teaching (teaching of civil protection, safety and labor protection).

PULIAK Olha Vasilivna – PhD (Pedagogical Sciences), Associate Professor of the Department of Technological and Professional Education, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Scientific interests: training of future technology teachers and vocational education teachers.

Стаття надійшла до редакції 13.01.2023 р.

УДК 378.046

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-208-245-251

ФЕДІРКО Жанна Володимирівна –

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
імені Василя Сухомлинського»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6125-8724>
e-mail: jeannefedirko@gmail.com

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Досліджено питання готовності вчителя закладу загальної середньої освіти до інноваційної освітньої діяльності в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа». Обґрунтовується необхідність впровадження системної роботи в закладі післядипломної педагогічної освіти щодо підготовки вчителів до інноваційної діяльності.

Мета статті є актуальна проблема визначення концептуальних засад підготовки вчителя до впровадження інновацій в освітній процес закладу загальної середньої освіти в сучасних умовах післядипломної педагогічної освіти.

Розроблено критерії оцінювання рівня готовності вчителя до інноваційної діяльності для здійснення діагностики готовності вчителя до впровадження інновацій. Проаналізовано, що впровадження інновацій в освітній процес є одним

із напрямів інноваційної діяльності вчителя, яка спрямована на вирішення педагогічних завдань, які постійно змінюються та виникають в освітньому процесі.

Ключові слова: інновація, освітня інновація, інноваційна освітня діяльність, Нова українська школа.

FEDIRKO Zhanna Volodymyrivna –
candidate of pedagogical sciences,
senior teacher of the department of theory and
methods of secondary education of municipal institution
«Kirovograd regional in-service teacher
training institute named after Vasyl Sukhomlynsky»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6125-8724>
e-mail: jeannefedirko@gmail.com

TEACHER PREPARATION FOR THE IMPLEMENTATION OF INNOVATIONS IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

The question of the teacher's readiness of the general secondary education institution for innovative educational activities in the conditions of the implementation of the "New Ukrainian School" concept was investigated. The need to implement systematic work in the institution of postgraduate pedagogical education regarding the preparation of teachers for innovative activities is substantiated, where the basis of knowledge, skills and values necessary for the implementation of successful and effective innovative activities can be obtained by a modern teacher-practitioner, first of all, in an institution of postgraduate education, a training system in which built on andragogic principles.

The purpose of the article is the actual problem of defining the conceptual foundations of teacher training for the introduction of innovations in the educational process of a general secondary education institution in modern conditions of postgraduate pedagogical education.

Criteria for assessing the level of teacher readiness for innovative activities have been developed to diagnose the teacher's readiness to implement innovations. Where the motivational and value component expresses the degree of formation of interest and motivation in the field of application of innovative technologies in the teacher's professional activity; the intellectual-cognitive component provides for the formation of the teachers' knowledge system on innovative activities; the activity-creative component determines the readiness of teachers for innovative activities according to the level of formation of certain skills. the analytical-reflective component involves the readiness of teachers for innovative activities through the assessment of comprehension, self-analysis, critical thinking, reflection and correction of activity results.

For the successful implementation of innovative educational activities in the professional development programs of teachers of various specialties, lectures and practical classes are provided, dedicated to the search for educational innovations, adaptation to the conditions of the institution and their introduction into the educational process in the New Ukrainian School.

It has been found that the successful and effective implementation of innovations in the educational process of general secondary education institutions in the context of the implementation of the tasks of the "New Ukrainian School" concept is impossible without a trained teacher who understands its content aspects and sufficiently possesses the necessary general and professional competencies.

Keywords: innovation, educational innovation, innovative educational activity, New Ukrainian school.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Модель випускника Нової української школи містить три компоненти: 1) цілісна особистість, усебічно розвинена, здатна до критичного мислення; 2) патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини; 3) інноватор, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя [1]. Очевидно, що сформувати особистість учня-інноватора може лише вчитель-інноватор, який, з одного боку, розуміє їх сутність, а з другого – вміє їх створювати та результативно впроваджувати в освітній процес. Тому питання готовності вчителів до впровадження інновацій у Новій українській школи стають все більш актуальними сьогодні.

Освітні інновації – новостворені (застосовані) або вдосконалені освітні, навчальні, виховні, психолого-педагогічні та управлінські технології, методи, моделі, продукція, освітні, а також технічні рішення у галузі освіти, що істотно

підвищують якість, результативність та ефективність освітньої діяльності. Інноваційна освітня діяльність – діяльність, що спрямована на розроблення й використання у сфері освіти результатів наукових досліджень та розробок [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Впровадження інновацій в освітній процес є одним із напрямів інноваційної діяльності вчителя – творчої діяльності, яка спрямована на вирішення педагогічних завдань, які постійно змінюються та виникають в освітньому процесі [5]. Питання підготовки вчителя до інноваційної діяльності висвітлені в працях дослідників (В. Вітюк, Л. Даниленко, В. Дивак, І. Зязюн, В. Камінська, В. Карамушка, А. Луцюк, В. Маслов, П. Олешко, В. Олійник, О. Пехота, Н. Поліщук, Н. Протасова, Л. Пуховська, В. Пуцов, С. Сисоева, Н. Ткачук, О. Цюняк А. Чміль та ін.). Ці дослідження стосуються переважно підготовки майбутніх учителів в освітньому процесі вищої освіти та педагогів, що працюють у закладах загальної середньої освіти, у процесі методичної роботи. Питання ж підготовки вчителів до інноваційної діяльності у закладах післядипломної освіти в

контексті реалізації завдань концепції «Нова українська школа» досліджені недостатньо.

Мета статті. Спроба визначити концептуальні засади підготовки вчителя до впровадження інновацій в освітній процес закладу загальної середньої освіти в сучасних умовах післядипломної педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Неправильна організація впровадження інновації, невідповідність педагогічних кадрів до інноваційної діяльності, негативне ставлення суб'єктів педагогічного процесу до нововведення, недостатнє матеріальне та фінансове забезпечення – це все впливає на дієвість педагогічної освітньої інновації.

Готовність до інноваційної діяльності «складається з наявності певного рівня сформованості у вчителя складників, що утворюють цю діяльність. З огляду на визначені специфічні особливості інноваційної діяльності, ґрунтуючись на результатах проведеного аналізу загальних питань професійно-педагогічного підготовки вчителя до інноваційної діяльності, ми дійшли висновку, що у структурі такої підготовки доцільно виділити складники: 1) мотиваційно-ціннісний; 2) інтелектуально-когнітивний; 3) діяльнісно-творчий; 3) аналітико-рефлексивний [4].

Для здійснення діагностики готовності вчителя до впровадження інновацій можна скористатися розробленими нами раніше [5] критеріями оцінювання рівня готовності вчителя до інноваційної діяльності (табл. 1–4).

Мотиваційно-ціннісний складник дозволяє з'ясувати ставлення вчителя до використання інноваційних технологій. У цьому випадку слід взяти до уваги, що різна мотивація обумовлює різні рівні професіоналізму, готовності до саморозвитку вчителя. Мотиваційно-ціннісні критерії виражають ступінь сформованості інтересу й мотивації у сфері застосування інноваційних технологій у професійній діяльності вчителя (табл. 1).

Таблиця 1

Критерії оцінювання мотиваційно-ціннісного складника готовності

Учитель:	
низький	- Не має уявлення про специфіку інноваційної діяльності; - не володіє вміннями здійснення самоаналізу результатів діяльності та узагальнення її результатів; - уникає будь-якої інноваційної діяльності.
середній	- Проявляє невпевненість у своїх діях, боязнь невдачі призводить до зниження активності, що негативно позначається на вирішенні будь-яких завдань; - уникає невдач, не проявляє ініціативу; - ризикує, що розглядається нами, як дія навмання, сподіваючись на щасливий результат із впровадження інноваційних технологій, або як дія, що здійснюється в умовах невизначеності.
достатній	- Прагне досягти поставленої мети, успіхів у діяльності. - завжди готовий до виконання будь-якої інноваційної діяльності, яка містить у собі елементи виклику, що вимагають наполегливості у досягненні мети; - охоче приймає рішення та готовий до відповідальності за їх наслідки.
високий	- Досягає поставленої мети в інноваційній діяльності; - постійно та з ентузіазмом вирішує поставлені завдання, але при цьому не задовольняється негативним результатом; - характеризуються високою активністю та рішучістю, що сприяє результативності діяльності вчителя.

Інтелектуально-когнітивний складник передбачає сформованість системи знань учителів з інноваційної діяльності. Показниками означеного критерію виступає нормативно-правове забезпечення інноваційної діяльності та теоретико-методичні засади проблем інноваційної діяльності (табл. 2).

Таблиця 2

Критерії оцінювання інтелектуально-когнітивного складника готовності

Критерії	
Рівень	Нормативно-правове забезпечення інноваційної діяльності
Учитель:	
низький	Теоретико-методичні засади проблем інноваційної діяльності Володіє епізодичними відомостями про основи вітчизняного законодавства у сфері інноваційної діяльності; майже не знайомий з нормативними документами щодо здійснення інноваційної діяльності в закладі освіти; - знає лише окремі вимоги нормативних документів з питань інноваційної діяльності вчителя. - Має недостатнє розуміння основ філософії освіти та її значення у вирішенні найважливіших педагогічних проблем; - має недостатні спеціальні фахові знання, знання вимог до змісту, форм та методів здійснення інноваційної діяльності, не готовий до їх використання в освітньому процесі; - має поверхневе уявлення про специфіку інноваційної діяльності вчителя.

		<i>Критерії</i>	
Рівень	Нормативно-правове забезпечення інноваційної діяльності		Теоретико-методичні засади проблем інноваційної діяльності
	Учитель:		
середній	Знає основи вітчизняного законодавства у сфері інноваційної діяльності, але ці знання не є системними; загалом ознайомлений з нормативними документами щодо здійснення інноваційної діяльності в закладі освіти; - знає основні вимоги нормативних документів з питань інноваційної діяльності.		- Слабко орієнтується в основах філософії освіти та її значенні у вирішенні найважливіших педагогічних проблем; - має певні спеціальні фахові знання, але вони неглибокі й несистемні; - знає в цілому вимоги до змісту, форм та методів здійснення інноваційної діяльності, але недостатньо готовий до їх використання на практиці; - має певні уявлення про специфіку інноваційної діяльності вчителя.
достатній	Має системні знання вітчизняного законодавства у сфері інноваційної діяльності; добре ознайомлений з нормативними документами щодо здійснення інноваційної діяльності в закладі освіти; - досконало знає та глибоко розуміє основні вимоги нормативних документів з питань інноваційної діяльності вчителя.		- Має глибокі знання про педагогічні процеси і явища, розуміє в цілому основи філософії освіти та її значення у вирішенні найважливіших педагогічних проблем; - має глибокі фахові знання; - має глибокі знання про здійснення інноваційної діяльності.
високий	Вільно орієнтується у вітчизняному законодавстві у сфері інноваційної діяльності; вільно володіє вимогами нормативних документів щодо здійснення інноваційної діяльності в закладі освіти; - досконало знає та глибоко розуміє основні вимоги нормативних документів з питань інноваційної діяльності вчителя.		- Має системні глибокі знання про педагогічні процеси та явища, глибоко розуміє основи філософії освіти та її значення у вирішенні сучасних педагогічних проблем; - має глибокі й системні фахові знання; - вільно орієнтується в проблемах науково-методичного та організаційного забезпечення інноваційної діяльності.

Критерії оцінювання діяльнісно-творчого складника готовності вчителів до інноваційної

діяльності визначаються за рівнем сформованості певних умінь (табл. 3).

Таблиця 3

Критерії оцінювання діяльнісно-творчого складника готовності

		Учитель:	
низький	- Недостатньо володіє вміннями здійснювати інноваційну освітню діяльність; - не володіє на достатньому рівні вміннями користуватись нормативними документами та науково-методичною літературою при виконанні завдань інноваційної діяльності; - не має достатньо сформованих умінь узагальнювати результати своєї діяльності та оформлювати відповідні документи.		
середній	- Володіє в основному вміннями здійснювати інноваційну освітню діяльність; - має необхідні вміння користуватись нормативними документами та науково-методичною літературою при виконанні завдань інноваційної діяльності; - володіє окремими вміннями здійснення самоаналізу результатів діяльності та узагальнення її результатів.		
достатній	- Досконало володіє необхідною методикою здійснення інноваційної освітньої діяльності; - уміє успішно й результативно використовувати в своїй практиці нормативні документи, користуватись науково-методичною літературою при виконанні завдань інноваційної діяльності; - володіє основними компонентами методики професійного самовдосконалення та використовує їх у процесі виконання завдань інноваційної діяльності.		
високий	- Досконало володіє методикою здійснення інноваційної освітньої діяльності; - досконало володіє вміннями користуватись нормативними документами, застосовувати досягнення науки, ідеї перспективного досвіду в ході інноваційної діяльності та створювати власні технології; - уміє аналізувати й прогнозувати результати своєї діяльності; - володіє вміннями розробляти методичні матеріали з актуальних проблем викладання географії та впровадження інноваційних технологій на допомогу колегам.		

У критеріях оцінювання *аналітико-рефлексивного* складника готовності вчителів до інноваційної діяльності передбачається оцінка

осмислення, самоаналізу, критичності мислення, рефлексії та корекції результатів діяльності (табл. 4).

Таблиця 4

Критерії оцінювання *аналітико-рефлексивного* складника готовності

	Учитель:
низький	- Має недостатні вміння здійснювати адекватну самооцінку; - не володіє вміннями здійснення самоаналізу результатів діяльності.
середній	- Має необхідні вміння здійснювати адекватну самооцінку; - володіє окремими вміннями здійснення самоаналізу результатів діяльності.
достатній	- Вміє здійснювати адекватну самооцінку, аналізувати свою діяльність; - володіє основними компонентами здійснення інноваційної діяльності.
високий	- Досконало володіє вмінням здійснювати адекватну самооцінку; - володіє вмінням здійснювати інноваційну освітню діяльність та впроваджувати дослідно-експериментальну роботу в закладі освіти.

Метою підготовки вчителя до впровадження інновацій в освітній процес ми вважаємо цілеспрямоване, науково обґрунтоване та системне формування його готовності до цього виду діяльності.

Відповідно до поставленої мети вирішується питання про вибір *методів навчання*, серед яких, на нашу думку, найважливішими є активні та інтерактивні методи на основі застосування *андрагогічних принципів*, передусім таких: усвідомленості навчання, спільної навчальної діяльності, опори на досвід слухачів, індивідуалізації та диференціації навчання, контекстності навчання, актуалізації результатів навчання та можливості їх невідкладного застосування на практиці.

Підґрунтям педагогічної підтримки є відносини рівноправності, рівноцінності, поваги й довіри між викладачем та слухачем.

Науковий аналіз проблеми підготовки вчителів до інноваційної діяльності дає змогу ефективно побудувати процес такої підготовки за наявності низки *педагогічних умов*:

- облік концептуальних основ формування інноваційної компетентності;
- створення інноваційних ситуацій і ситуації успіху;
- інтеграція аудиторної та самостійної роботи, забезпечення ролі викладача як фасилітатора та модератора.

Зміст підготовки вчителя до інноваційної діяльності, на нашу думку, є компонентом змісту підвищення його кваліфікації, має теоретичну й практичну інформацію, необхідну для здійснення відповідних професійних функцій.

Питання підготовки вчителів до впровадження інновацій мають розглядатися і в закладах вищої освіти, і в закладах загальної середньої освіти, проте, на нашу думку, основу знань, вмінь і цінностей, необхідних для здійснення успішної і результативної інноваційної діяльності сучасний вчитель-практик може отримати, передусім, у закладі післядипломної освіти, система навчання в якому побудована на андрагогічних засадах.

У *програмах підвищення кваліфікації* вчителів різних фахів слід передбачити лекції і практичні заняття, присвячені змістовим та процедурним аспектам інноваційної діяльності в Новій українській школі, питанням створення або пошуку освітніх інновацій, адаптації до умов закладу та впровадження їх в освітній процес.

Метою викладання спецкурсу має бути: 1) поглиблення та систематизація знань сутності інновацій у Новій українській школі, розвиток умінь здійснення інноваційної освітньої діяльності; 2) сприяння розвитку у вчителів *загальних компетентностей* (передусім: здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність) та здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність) та *професійних компетентностей* (зокрема інноваційної) здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, використовувати інновації у професійній діяльності, застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності та рефлексивної (здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби) [3].

При визначенні *очікуваних результатів* підготовки вчителів до впровадження інновацій ми намагалися врахувати всі компоненти готовності вчителя. Тому очікуваними результатами підготовки, на нашу думку, мають бути:

- значне удосконалення знань щодо теоретичних засад інноваційної діяльності;
- розвиток умінь щодо створення, експериментальної перевірки та впровадження інновації;
- значне піднесення рівня сформованості мотиваційно-ціннісного та аналітико-рефлексивного компонентів готовності вчителя до виконання основних завдань на всіх етапах інноваційної діяльності.

Пропонуємо передбачити такі *професійні вимоги* [5] до вчителів, що пройдуть підготовку до інноваційної освітньої діяльності:

– вільне орієнтування у вітчизняному законодавстві у сфері інноваційної освітньої діяльності; в проблемах її науково-методичного та організаційного забезпечення;

– вміння раціонально використовувати ідеї перспективного педагогічного досвіду з інноваційної освітньої діяльності та розробляти власні педагогічні технології;

– вміння організувати продуктивну педагогічну взаємодію в системі «учень-вчитель-батьки-учень» під час здійснення інноваційної освітньої діяльності;

– вміння прогнозувати результати інноваційної освітньої діяльності, аналізувати та оцінювати їх;

– вміння визначати напрями самоосвітньої діяльності з метою підвищення рівня професійної компетентності;

– володіє вміннями розробляти методичні матеріали з актуальних тем інноваційної освітньої діяльності на допомогу колегам.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Успішне та результативне впровадження інновацій в освітній процес закладів загальної середньої освіти у контексті реалізації завдань концепції «Нова українська школа» неможливе без підготовленого вчителя, який розуміє його змістові аспекти та достатньою мірою володіє необхідними загальними і професійними компетентностями.

Потрібна підвищена увага до цих питань закладів післядипломної педагогічної освіти. На лекціях, практичних і семінарських заняттях у процесі навчання вчителів різних фахів за програмами підвищення кваліфікації слід обов'язково розглядати змістові та процедурні аспекти інноваційної діяльності, створення або пошуку освітніх інновацій, адаптації до умов закладу та впровадження їх в освітній процес. Доречною є розробка програми спецкурсу «Впровадження інновацій у закладі освіти» та його викладання з застосуванням андрагогічних принципів.

Потрібно також систематично вивчати, узагальнювати та поширювати перспективний педагогічний досвід з проблем інноваційної діяльності в закладах освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи, 2016. 40 с. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>

2. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності : затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 р. №522. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00#Text>. (дата звернення 23.11.2022р.)

3. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»: затверджено Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України 23.12.2020 р. №2736-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>. (дата звернення 23.11.2022р.)

4. Федірко Ж.В. Модель підготовки вчителів географії до інноваційної діяльності у системі післядипломної педагогічної освіти. Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія: Педагогічні науки. 2012. Вип. 112. С. 346-354.

5. Федірко Ж.В. Підготовка вчителів географії до інноваційної діяльності у процесі післядипломної освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04; Нац. акад. пед. наук України, Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менедж. Освіти». К., 2013. 230с.

6. Цюняк О. Сутність і структура професійної готовності майбутніх магістрів початкової освіти до інноваційної діяльності. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія. зб. наук. праць. Редкол.: Товканець Г.В. (гол. ред.) та ін. 2020. № 1(11). С. 107-110.

REFERENCES

1. New Ukrainian school (2016). Kontseptualni zasady reformuvannya serednoi shkoly [Conceptual principles of secondary school reform]. Kyiv: [in Ukrainian].

2. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2000, November 7): Polozhennia pro poriadok zdiisnennia innovatsiinoi osvithoi diialnosti [Regulations on the procedure for implementing innovative educational activities] [in Ukrainian].

3. Ministerstvo rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy (2020, December 23) Nakaz pro zatverdzhennia Profesiinoho standartu za profesiiami «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel z pochatkovoї osvity (z dypломом molodshoho spetsialista)» [Order on the approval of the Professional Standard for the professions "Teacher of primary classes of an institution of general secondary education", "Teacher of an institution of general secondary education", "Teacher of primary education (with a diploma of a junior specialist)"] [in Ukrainian].

4. Fedirko, Zh.V. (2012). Model pidhotovky vchyteliv heohrafii do innovatsiinoi diialnosti u systemi pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity [The model of training geography teachers for innovative activities in the system of postgraduate pedagogical education]. Naukovi zapysky. [in Ukrainian].

5. Fedirko, Zh.V. (2013) Pidhotovka vchyteliv heohrafii do innovatsiinoi diialnosti u protsesi pislidyplomnoi osvity [Preparation of geography teachers for innovative activities in the process of postgraduate education]. Kyiv. [in Ukrainian].

6. Tsiuniak, O. (2020) Sutnist i struktura profesiinoi hotovnosti maibutnikh mahistriv pochatkovoї osvity do innovatsiinoi diialnosti [The essence and structure of the professional readiness of future masters of primary education for innovative activities]. [in Ukrainian].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ФЕДІРКО Жанна Володимирівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

Коло наукових інтересів: підготовка вчителів до інноваційної діяльності.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

FEDIRKO Zhanna Volodymyrivna – candidate of pedagogical sciences, senior teacher of the department of theory and methods of secondary education of municipal institution «Kirovograd regional in-service teacher training institute named after Vasyl Sukhomlynsky».

Scientific interests: preparing teachers for innovation.

Стаття надійшла до редакції 11.01.2023 р.

УДК 373.5.091.33:62

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-208-251-255

ЦАРЕНКО Ірина Леонтіївна –

кандидат педагогічних наук

старший викладач кафедри технологічної та професійної освіти

Центральноукраїнського державного педагогічного

університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0720-4650>

e-mail: irina.tsarenkof@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ «МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ»

Стаття присвячена актуальній проблемі підготовки майбутніх педагогів професійного навчання на засадах компетентнісного підходу під час вивчення курсу «Методика навчання дисциплін фахової підготовки» з використанням інтерактивних технологій. Зазначається, що використання інтерактивних технологій активізує мислення студентів, сприяє формуванню ключових і фахових компетентностей; забезпечує належний рівень оволодіння студентами навчальним матеріалом; активізує навчально-пізнавальну та дослідницьку діяльність; підвищує практичну орієнтованість освітнього процесу на майбутню професію. Визначено, що найбільш ефективним при організації освітнього процесу з курсу «Методика навчання дисциплін фахової підготовки» є такі інтерактивні методи: візуалізовані лекційні заняття, тренінги, дискусії, ділові та рольові ігри, які часто мають інтеграційний характер та передбачають поєднання традиційних і сучасних активних методів навчання. Обґрунтовано, характерні ознаки інтерактивного навчання, до яких відносяться: обов'язковість зворотного зв'язку; автономія та ініціативність студентів; співробітництво всіх учасників освітнього процесу; проблемний і рефлексивний характер навчання.

Ключові слова: дослідницька діяльність, освітній процес, ключові компетентності, фахові компетентності, фахова підготовка.

TSARENKO Irina Leontyevna –

Candidate of Pedagogical Sciences,

senior lecturer of the Department of Technological

and Professional Education of the

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian

State Pedagogical University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0720-4650>

e-mail: irina.tsarenkof@gmail.com

USE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING THE COURSE "TEACHING METHODS OF PROFESSIONAL TRAINING DISCIPLINES"

The article is devoted to the actual problem of training future teachers of professional training on the basis of the competence approach during the study of the course "Methodology of teaching the disciplines of professional training" using interactive technologies. It is noted that the use of interactive technologies activates students' thinking, contributes to the formation of key and professional competencies; ensures the appropriate level of students' mastery of the educational material; activates educational, cognitive and research activities; increases the practical orientation of the educational process to the future profession. It was determined that the following interactive methods are the most effective in organizing the educational process from the course "Methodology of training disciplines of professional training": visualized lectures, trainings, discussions, business and role-playing games, which often have an integrative nature and involve a combination of traditional and modern active learning methods. Reasonably, the characteristic features of interactive learning, which include: mandatory feedback; autonomy and initiative of students; cooperation of all participants in the educational process; problematic and reflective nature of learning. The introduction of interactive technologies into the educational process implies that the teacher must determine the students' reactions and understanding of the purpose of the classes, which is important for the formation of program competencies necessary for their future profession. The introduction of multimedia products into the educational process, namely: electronic manuals and textbooks, encyclopedic guides, educational videos, etc., contributes to the improvement of the effectiveness of the use of interactive teaching methods. Such products combine text, graphics, audio and video information,